

Poutnický pracovní list

BAZILIKA SV. MARKÉTY PRAHA – BŘEVNOV

Autor: VitVit - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=52203278>

CHYSTÁTE SE NA POUŤ?

Všechny informace najdete na stránkách

<https://www.farnost-brevnov.cz/2024/12/jubilejni-rok-2025-v-bazilice-sv-markety/>

© Katechetické středisko AP, 2025

O břevnovském klášteře...

Podle pověsti byl klášter založen na místě u pramene potoka Brusnice, kde se biskup Vojtěch setkal s knížetem Boleslavem II. na lovu. Vojtěch sám k benediktinům vstoupil, když žil v Itálii. Při svém návratu s sebou v roce 993 přivedl dvanáct bratrů, zdejší první komunitu. Proto je Břevnov nejstarším mužským klášteřem u nás.

Kostel je zasvěcen sv. Markétě už od 14. století. Barokní bazilika začala vznikat roku 1708 podle plánů Kryštofa Dientzenhofera a dostavěna až roku 1740.

Klášter nebyl naštěstí za císaře Josefa II. zrušen. Ve 30. letech 20. století se stal převorem Anastáz Opasek, od roku 1947 opat. Roku 1950 byl ale zatčen a klášter byl rozpuštěn. Do roku 1990 tady sídlil Archiv ministerstva vnitra.

Autor: Dezidor, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15000735>

Po návratu opata Opaska byl klášter i kostel v letech 1991–1993 důkladně opraven a povýšen na arcidiocesi. V roce 1997 jej navštívil papež Jan Pavel II.

VÝZVA:

Klášter netvoří jen budovy, ale patří k němu i velká zahrada. Můžete ji projít a zapsat si, co zajímavého se vám tu líbilo! (Mapa: <https://www.brevnov.cz/cs/>)

Živý pramen

Počátek života i počátek víry – křest – je spojen s vodou. Dnes proto začneme hledáním tohoto daru života.

Voda ale nedává jen počátek životu; bez ní by nebylo možné ani jeho pokračování. Tady navíc ještě vidíme vodu živou, vyvěrající, proudící z hlubin země.

Tato voda poznamenala také počátky tohoto kláštera...

Podle směrovek nebo mapy najdeme cestu k pavilónu, který se jmenuje Vojtěška. Právě zde se měl sv. Vojtěch setkat s knížetem Boleslavem, který zde poté klášter podle Božího vnuknutí založil.

Prosklenými dveřmi se můžeme podívat, kde pramen vyvěrá. Reliéf nad ním zobrazuje benediktinského mnicha, který Vojtěchovi nalévá vodu pro osvěžení, a ukazuje tak pohostinnost benediktinů.

VÝZVA:

**Co všechno voda působí a k čemu ji člověk potřebuje?
Vymyslete aspoň pět věcí, jak voda lidem pomáhá!**

Pramen pro život

Ten budeme hledat v kostele - vstoupíme proto dovnitř a dobře se rozhlédneme. Kde asi v tomto prostoru najdeme místo, kde se udílí křest - křtitelnici?

Voda nám dává život. Z křestní vody vystupujeme znovuzrození - jako křesťané. S Kristem jsme vstali z mrtvých a patříme k němu. Voda nás také očišťuje. Ve znamení vody Bůh smývá moc zla a osvobozuje nás od dědičného hříchu. Jsme tak přijati do společenství církve.

“Nikdo se nemůže sám pokřtít. Vždycky potřebujeme někoho, kdo nám tuto svátost udělí. Křest je dar; v dějinách křtil vždycky jeden člověk druhého, a ten pak další... je to jako řetěz.”

Papež František

VÝZVA:

Zkuste si vzpomenout, jak křest probíhá, a říci ta nejdůležitější slova - křestní formuli!

V kterém kostele jste byli pokřtěni?

Na tomto místě - u křtitelnice - teď můžete za tento dar společně Bohu poděkovat!

Klášter a jeho znak

Zdejší kostel má jednu zvláštnost: nenajdete tu jen jednoho kněze, který by se občas přestěhoval a přišel by jiný, ale potkáte jich tu hned několik. Sídlí tady totiž řeholníci, bratři benediktini, kteří v jednom klášteře zůstávají po celý život.

Každý klášter má svého představeného; tady se mu říká opat. Tento název pochází z latinského slova abbas – otec.

Opat je pro svou komunitu tak trochu jako biskup pro diecézi – má tedy také právo nosit biskupské odznaky.

VÝZVA:

Znáte nějaký odznak biskupa? Zkuste je vyjmenovat!

Řešení najdete na poslední stránce!

Kromě toho také mají kláštery i sami opati své erby. Na obrázku vidíte zdejší erb - břevno vlevo (podle názvu Břevnova) a tři růže, které odkazují na sv. Vojtěcha, který na toto místo benediktiny přivedl.

Erb pak doplňují iniciály opata, který ho užíval, a vidíte zde také letopočet.

VÝZVA:

Zkuste v kostele najít erb z obrázku! Kolikrát tento motiv v kostele objevíte?

Řešení najdete opět na poslední stránce!

Svatý Benedikt

Je zakladatelem řádu, jehož členové zde žijí. Tento světec patří mezi patrony Evropy. Narodil se kolem roku 480, stal se poustevníkem, shromáždil své žáky a založil vlastní klášter. Sepsal pro ně také pravidla života - Řeholi. Bratři se i dnes řídí heslem, které vidíte dole.

ORA ET
LABORA

Můžete zkusit tato slova vyzdobit, jako by to udělali mniši, kteří si ho cenili jako velkého pokladu a žili podle něj.

VÝZVA:

A co to znamená v češtině? Zkuste vyluštit šifru, tajenku si zapsat a přemýšlet, jestli by to nebylo dobré životní pravidlo i pro vás!

XMFÁXOWKYXDŽČDXLNBÉXIZUŠĚX
SÉĚGXEOÍXALHGXPŽÁĚXRWEXAKŽÍ
XCFHXUTZXJĚŘ

Přečtěte postupně písmena, která následují po znaku, který se v řadě opakuje nejčastěji!

Oltář

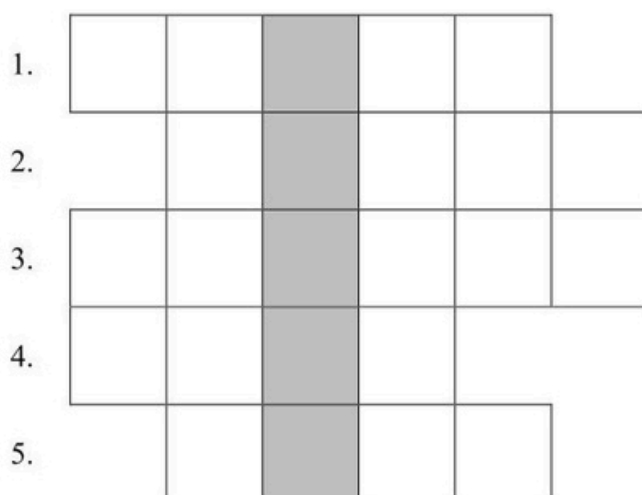

Na závěr se soustředíme na střed a nejdůležitější místo každého kostela – oltář. V tom zdejší jsou ukryty ostatky sv. Vojtěcha – na to ukazuje růže, která byla známkou jeho rodu, Slavníkovců.

Ostatky svatých uložené v oltáři připomínají propojení církve v oběti Ježíše Krista, která se zde přináší. Jsme tak spojeni s celou církví: oslavenou (symbolizuje ji ostatek světce v oltáři), trpící (dušemi v očistci) i bojující (žijícími křesťany).

VÝZVA:

Každého světce poznáme podle odznaků, se kterými bývá znázorňován – atributů. Jaký odznak patří svatému Vojtěchovi? Dozvíte se to, když vylustíte malou křížovku dole!

1. Brát
2. Zimní
3. Smutný
4. Velký
5. Nahoře

Svatovojtěšský stolec

Naše pražská arcidiecéze je se sv. Vojtěchem zvláštním způsobem spojena. Byl totiž prvním pražským biskupem ze zdejší země, a proto je pražský arcibiskup nazýván jeho nástupcem a jeho katedra nese název “svatovojtěšský stolec”.

Díky tomu, že v naší zemi v mnoha diecézích působili a působí biskupové, může se zde stále předávat evangelium a poselství Ježíše Krista. To je velká věc, za kterou můžeme Bohu děkovat!

VÝZVA:

Zkuste zjistit, jak dlouho už v Praze existuje “svatovojtěšský stolec”. Kdy bylo založeno v Praze biskupství?

Znáte jméno současného arcibiskupa? Vzpomenete si ještě na jiné pražské biskupy, o kterých jste slyšeli?

Před odchodem můžete zkusit najít sochu sv. Markéty, prvokřesťanské mučednice, které je tato bazilika zasvěcena. Poznáte ji podle kříže, který drží v ruce, a po pravé a levé straně ji obklopují andělé s kornouty plnými obilí a vína.

VÝZVA:

Dobře si sochu prohlédněte. Zkuste ji vyfotografovat na památku vaší pouti, a pak ji můžete doma ještě jednou nakreslit!

Řešení ze strany 5: Biskupskými odznaky jsou mitra (pokrývka hlavy), berla, prsten a pektorál (náprsní kříž). Opatské erby najdete v kostele čtyřikrát: na obrázku jsou erby z oratoře po levé straně oltáře, dále je uvidíte na zábradlí kůru, na klenbě nad kůrem a uprostřed kostela na stropě.